

Modern Çin'in Sesleri

Putonghua, Yerel Lehçeler ve Kültürel Kimliğin İnşası

Dr. Cihat AKBAŞ

FCR YAYIN LTD.

Genel Yayın No | General Publication Number: 1957

FCR Sertifika no | Certificate Number: 46550

ISNI: 0000 0004 4657 1968

ROR ID: ror.org/00zznvq98

Alt Marka | Imprint: Eskiye

Yayın No | Publication Number: 430

Kitap Adı : Modern Çin'in Sesleri

Alt Başlık : Putonghua, Yerel Lehçeler ve Kültürel Kimliğin İnşası

Book Title : Voices of Modern China

Subtitle : Putonghua, Local Dialects, and the Construction of Cultural Identity

ISBN : 978-625-8596-44-1

DOI : doi.org/10.70458/fcr.9786258596441

Yazar | Author: Cihat Akbaş | orcid.org/0000-0002-2071-7506

Kurum | Institution: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi

ROR ID: ror.org/025y36b60

Yayın Türü: Kitap | Publication Type: Book - Monograph

Yayın Dili: Türkçe | Language: Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 445 (xxiv+421)

Yayın Tarihi | Publication Date: Haziran | June 2026

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Konu Kategorisi | Subject Categories

BIC: CFDM - Sosyodilbilim | Sociolinguistics

BISAC: LAN009000 - Dil Sanatları ve Disiplinleri / Dilbilim / Sosyodilbilim | Language Arts & Disciplines / Linguistics / Sociolinguistics

THEMA: CFDM - Sosyodilbilim | Sociolinguistics

LC Classification: P40.45.C6 - Çin'de Dil ve Toplum; Dil Politikası | Language and Society—China; Language Policy

DEWEY: 306.440951 - Dilin sosyolojik yönleri – Çin | Social aspects of language in China

WoS Category: Dilbilim | Linguistics

WoS Citation Topics Meso: 13.81 - Dilbilim | Linguistics

WoS Citation Topics Micro: 13.81.687 - Sosyodilbilim ve Dil Politikası | Sociolinguistics and Language Policy

Scopus Subject Areas: 1203 - Dil ve Dilbilim | Language and Linguistics

Atf Bilgisi | Cite as: Akbaş, Cihat. *Modern Çin'in Sesleri: Putonghua, Yerel Lehçeler ve Kültürel Kimliğin İnşası*. FCR Yayın Ltd.-Eskiye, 2026.

© Tüm hakları saklıdır | All rights reserved: FCR YAYIN LTD.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 06050

Altındağ-Ankara/TÜRKİYE • Tel: +90 (312) 310 08 60

www.fcr.com.tr • fcr@fcr.com.tr

Modern Çin'in Sesleri

Putonghua, Yerel Lehçeler ve Kültürel Kimliğin İnşası

Dr. Cihat AKBAŞ

Ankara 2026

Yazar Hakkında

Dr. Cihat AKBAŞ

Lisans eğitimini Erciyes Üniversitesi Çin Dili ve Edebiyatı Bölümünde tamamlamıştır. Yüksek lisans derecesini Eğitim alanında Pekin Teknoloji Enstitüsünden, doktora derecesini ise kültür ve kültürlerarası iletişim alanında, Çin'in ve dünyanın önde gelen yükseköğretim kurumlarından biri olan Pekin Üniversitesinden almıştır. Çin'de uzun yıllar bulunmuş; akademik eğitim, araştırma ve öğretim faaliyetleri yürütmüş, Pekin Üniversitesinde dersler vermiştir.

Akbaş'ın akademik çalışmaları Çin dili, Çin kültürü, kültürel iletişim, kültürlerarası iletişim, Çin toplumunda dil ve kimlik, dil politikaları, çeviribilim, Çin-Türkiye ilişkileri ve Doğu Asya çalışmaları ekseninde şekillenmektedir. Çalışmalarında dili yalnızca bir iletişim aracı olarak değil; kimlik, hafıza, aidiyet, kültürel temsil ve toplumsal konumlanma alanı olarak ele almaktadır. Türkiye'de ve Çin'de edindiği akademik birikimi, özellikle Türkiye'de Çin çalışmaları ve Çince öğretiminin kurumsallaşması bağlamında değerlendirmektedir.

Akademik kariyerinin yanı sıra Türk Silahlı Kuvvetleri Hava Kuvvetlerinde subay olarak uzun yıllar hizmet etmiştir. Bu tecrübe, onun disiplinlerarası bakışını güçlendirmiş; stratejik iletişim, askerî kültür, güvenlik çalışmaları, savunma çalışmaları ve askerî istihbarat gibi alanlara yönelik akademik ilgilerini beslemiştir. Bu yönüyle Akbaş, dil, kültür, iletişim, strateji ve güvenlik arasındaki ilişkileri hem akademik hem de saha tecrübesine dayanan çok yönlü bir perspektifle değerlendirmektedir.

Hâlihazırda Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi Yabancı Diller Fakültesi bünyesinde Çin dili, çeviri, kültürlerarası iletişim ve Çin çalışmaları alanlarında akademik faaliyetlerini sürdürmektedir.

About the Author

Dr. Cihat AKBAŞ

Received his bachelor's degree from the Department of Chinese Language and Literature at Erciyes University. He earned his master's degree in Education from Beijing Institute of Technology and his Ph.D. in culture and intercultural communication from Peking University, one of China's and the world's leading institutions of higher education. Having spent many years in China, he has carried out academic study, research, and teaching activities, and has also taught courses at Peking University.

Akbaş's academic work focuses on Chinese language, Chinese culture, cultural communication, intercultural communication, language and identity in Chinese society, language policies, translation studies, China-Turkey relations, and East Asian studies. In his research, he approaches language not merely as a means of communication, but also as a field of identity, memory, belonging, cultural representation, and social positioning. He evaluates his academic experience in Turkey and China particularly within the context of the institutionalization of Chinese studies and Chinese language teaching in Turkey.

In addition to his academic career, Akbaş served for many years as an officer in the Turkish Armed Forces Air Force. This professional background has strengthened his interdisciplinary perspective and contributed to his academic interests in strategic communication, military culture, security studies, defense studies, and military intelligence. In this respect, Akbaş examines the relationships between language, culture, communication, strategy, and security through a multidimensional perspective grounded in both academic knowledge and field experience.

He currently continues his academic work at the Faculty of Foreign Languages, Social Sciences University of Ankara, in the fields of Chinese language, translation, intercultural communication, and Chinese studies.

Kitap Hakkında

Modern Çin'in Sesleri

Putonghua, Yerel Lehçeler ve Kültürel Kimliğin İnşası

Bu kitap, modern Çin toplumunda dil, kimlik ve ulus inşası arasındaki ilişkiyi Putonghua'nın yükselişi ve yerel lehçelerin dönüşümü üzerinden incelemektedir. Çalışmanın çıkış noktası, modern bir ulusun yalnızca siyasal kurumlar, ekonomik kalkınma veya kültürel miras üzerinden değil, aynı zamanda hangi seslerin kamusal alanda meşru kabul edildiği üzerinden de anlaşılması gerektiği düşüncesidir. Bu bağlamda Putonghua, eğitimden kamu yönetimine, medyadan dijital platformlara kadar uzanan geniş bir alanda modern Çin'in ortak kamusal dili olarak ele alınmaktadır. Ancak kitap, bu süreci tek yönlü bir standartlaşma veya yerel dillerin kaybı hikâyesi olarak okumaz. Kantonca, Şanghayca, Hokkien, Hakka, Wu, Gan, Xiang ve Jin gibi yerel konuşma biçimleri; aile hafızası, bölgesel aidiyet, yerel mizah, popüler kültür, göç ve dijital görünürlük bağlamlarında değerlendirilir. Çalışma, sosyodilbilim, dil politikası, kültürel çalışmalar ve Çin çalışmaları perspektiflerini bir araya getirerek standart dilin toplumsal sermaye, vatandaşlık, hareketlilik ve eşitsizlik üretimindeki rolünü tartışır. Aynı zamanda yerel lehçelerin yalnızca geçmişe ait folklorik unsurlar değil, modern Çin kimliğinin çok sesli yapısını taşıyan canlı kültürel alanlar olduğunu savunur. Türkiye'deki Çin çalışmaları açısından da kitap, Çin'in dilsel çeşitliliğini yalnızca dilbilimsel bir konu olarak değil, modernleşme, toplumsal eşitsizlik ve kültürel süreklilik tartışmalarının merkezinde yer alan bir mesele olarak konumlandırır. Böylece kitap, Çin'i tek sesli bir ulusal dil anlatısı yerine, Putonghua ile yerel sesler arasındaki gerilim, tamamlayıcılık ve dönüşüm ilişkisi içinde okumayı önerir.

Anahtar Kelimeler: Putonghua; Standart Mandarin; yerel lehçeler; Fangyan; Çin dil politikası; dil ve kimlik; kültürel hafıza; dilsel sermaye; modern Çin; sosyodilbilim

About the Book

Voices of Modern China Putonghua, Local Dialects, and the Construction of Cultural Identity

This book examines the relationship between language, identity, and nation-building in modern Chinese society through the rise of Putonghua and the transformation of local dialects. Its central premise is that a modern nation should be understood not only through political institutions, economic development, or cultural heritage, but also through the voices that are legitimized in public life. In this framework, Putonghua is analyzed as the common public language of modern China, extending across education, state administration, media, urban life, labor markets, and digital platforms. Yet the book does not treat this process as a simple story of standardization or the disappearance of local speech. Cantonese, Shanghainese, Hokkien, Hakka, Wu, Gan, Xiang, Jin, and other regional speech forms are discussed in relation to family memory, regional belonging, humor, popular culture, migration, media representation, and digital visibility. Bringing together sociolinguistics, language policy, cultural studies, and China studies, the book explores how the standard language functions as linguistic capital and how it shapes citizenship, mobility, social hierarchy, and access to public institutions. At the same time, it argues that local dialects are not merely residual or folkloric elements of the past, but living cultural domains that carry the multilayered and polyphonic character of Chinese identity. The book therefore proposes reading China not as a monolingual national narrative, but as a dynamic field of tension, complementarity, and transformation between Putonghua and local voices.

Keywords: Putonghua; Standard Mandarin; local dialects; Fangyan; Chinese language policy; language and identity; cultural memory; linguistic capital; modern China; sociolinguistics

İTHAF

Bu kitabı; hayat yolculuğumda sevgisi, sabrı ve varlığıyla bana güç veren kıymetli eşim Filiz AKSUN AKBAŞ'a;

Hayatım boyunca desteklerini, emeklerini ve dualarını benden esirgemeyen sevgili annem Nazlı AKBAŞ'a, babam Osman AKBAŞ'a;

Varlıklarıyla aile bağlarımızı güçlü kılan abilerim Abdullah AKBAŞ ve Mehmet Halil AKBAŞ'a, Dr. Mustafa AKBAŞ'a, ablam Nezahat AKBAŞ'a ve sevgili yeğenlerime ithaf ediyorum.

Onların sevgisi, duası ve desteği olmasaydı; bu satırlar yalnızca bir çalışma değil, eksik kalmış bir yolculuk olurdu.

EPİGRAF

Bir toplumun sesini anlamak, yalnızca onun konuştuğu dili öğrenmek değildir; o sesin ardında saklı kalan hafızayı, aidiyeti, acıyı, umudu ve geleceğe dair hayalini duyabilmektir.

ÖN SÖZ

Bu kitap, ilk bakışta basit görünen fakat modern Çin'i anlamak açısından son derece derin bir sorudan doğdu: Bir modern ulus nasıl konuşur? Bu soru, yalnızca dilbilimsel bir merakın sonucu değildir. Dil, toplumların kendilerini nasıl hayal ettiklerini, ortak geçmişlerini nasıl kurduklarını, geleceklerini hangi semboller üzerinden tasarladıklarını ve bireyleri hangi aidiyet biçimleri içinde konumlandıklarını anlamak için temel bir anahtardır. Modern Çin söz konusu olduğunda bu anahtarın en önemli kavramlarından biri Putonghua'dır.

Putonghua, yani Standart Mandarin, bugün Çin Halk Cumhuriyeti'nde eğitimden kamu yönetimine, medyadan şehir yaşamına, iş dünyasından dijital platformlara kadar geniş bir kamusal alanın ortak dili haline gelmiştir. Bu yönüyle Putonghua, modern Çin'in ulusal bütünleşme projesinin en görünür unsurlarından biridir. Farklı bölgelerden, farklı sosyoekonomik çevrelerden ve farklı yerel konuşma geleneklerinden gelen bireylerin ortak bir iletişim zemini üzerinde buluşmasını sağlar. Bu nedenle Putonghua'yı yalnızca bir dil standardı olarak değil; eğitim, hareketlilik, vatandaşlık, modernleşme ve devlet kapasitesiyle ilişkili tarihsel bir kurum olarak düşünmek gerekir.

Ancak modern Çin yalnızca Putonghua ile konuşmaz. Çin'in dilsel dünyası, standart dilin görünen yüzünün altında çok daha geniş, katmanlı ve tarihsel olarak derin bir sesler alanı barındırır. Kantonca, Şanghayca, Hokkien, Hakka, Sichuan lehçesi ve daha birçok yerel konuşma biçimi; yalnızca Mandarin'in farklı telaffuzları ya da gündelik iletişimin yerel varyantları değildir. Bunlar aynı zamanda aile hatıralarının, mahalle ilişkilerinin, yerel mizahın, bölgesel müziğin, halk sanatlarının, yemek kültürünün, kuşaklararası aktarımın ve gündelik aidiyet duygusunun taşıyıcılarıdır. Birçok insan için yerel lehçe, yalnızca "ko-

nuşulan şey” değil; “eve ait olan ses”, “çocukluğun dili” veya “büyükanne ve büyükbabanın hatırası”dır.

Bu kitap, Putonghua ile yerel lehçeler arasındaki ilişkiyi basit bir karşıtlık olarak ele almamaktadır. Putonghua’yı yalnızca kültürel çeşitliliği zayıflatan bir araç gibi görmek ne kadar eksikse, yerel lehçeleri yalnızca modernleşmenin önünde duran geçmiş kalıntıları olarak görmek de o kadar yanlıştır. Putonghua, modern Çin için vazgeçilmez bir ulusal iletişim aracıdır. Yerel lehçeler ise Çin toplumunun tarihsel ve kültürel çoğulluğunu yaşatan hafıza alanlarıdır. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı, bu iki düzlemi karşı karşıya getirmekten ziyade, aralarındaki gerilimi, etkileşimi ve dönüşümü anlamaktır.

Bu kitabın kendi yaklaşımı, Putonghua ile yerel lehçeler arasındaki ilişkiyi “merkezî standart dil” ile “kaybolan yerel sesler” arasındaki tek yönlü bir mücadele olarak değil, modern Çin’de farklı dilsel alanların yeniden düzenlenmesi olarak okumaktır. Başka bir ifadeyle bu çalışma, hangi dilin kazandığı veya kaybettiği sorusundan çok, hangi dilsel biçimin hangi alanda, hangi değerle ve hangi kimlik işleviyle kullanılabilir hale geldiği sorusuna odaklanmaktadır. Böylece kitap, hem standart dilin modernleştirici işlevini hem de yerel lehçelerin kültürel hafıza taşıyıcısı olarak önemini aynı anda tartışmaya açmaktadır.

Kitabın temel varsayımı şudur: Modern Çin’in dilsel tarihi, yalnızca standart bir ulusal dilin yükselişinin tarihi değildir; aynı zamanda yerel seslerin kamusal alandan, aile içi aktarımdan, medyadan ve kültürel hafızadan nasıl etkilendiğinin de tarihidir. Putonghua’nın yaygınlaşması, Çin’in modernleşme sürecinde büyük bir işlev görmüş; fakat aynı süreç yerel lehçelerin toplumsal statüsünü, kuşaklararası aktarımını ve kültürel görünürlüğünü de dönüştürmüştür. Bu dönüşüm bazı yerlerde zayıflama, bazı yerlerde direnç, bazı yerlerde nostalji, bazı yerlerde ise dijital çağın getirdiği yeni bir görünürlük biçimi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışma disiplinlerarası bir bakış açısına sahiptir. Sosyodilbilim, Çin çalışmaları, kültürel çalışmalar, dil politikası, ulusçuluk kuramı, dil ideolojileri ve sembolik güç tartışmalarından yararlanmaktadır. Pierre Bourdieu'nün dilsel sermaye ve sembolik güç kavramları, Putonghua'nın neden yalnızca bir iletişim aracı değil, aynı zamanda toplumsal değer üreten bir kaynak olduğunu anlamamıza yardımcı olur (Bourdieu, 1991). Ernest Gellner'in ulusçuluk ve standart yüksek kültür üzerine yaklaşımı, modern devletin eğitim ve standart dil aracılığıyla nasıl homojen bir kamusal alan kurmaya çalıştığını açıklamak bakımından önemlidir (Gellner, 1983). Benedict Anderson'un hayali cemaatler kavramı, dilin ulusal aidiyetin hayal edilmesindeki rolünü görünür kılar (Anderson, 1983). Joshua Fishman'ın dil sürdürümü ve kuşaklararası aktarım üzerine çalışmaları ise yerel lehçelerin zayıflaması veya yaşatılması meselesini anlamak için önemli bir zemindir (Fishman, 1991).

Bu kitap, akademik uzmanlara olduğu kadar, Çin dili ve edebiyatı, çeviribilim, sosyoloji, kültürel çalışmalar, iletişim, uluslararası ilişkiler ve Doğu Asya çalışmaları alanlarında öğrenim gören yükseköğretim öğrencilerine de hitap etmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle metin, akademik tartışmanın ciddiyetini korumakla birlikte, kavramları mümkün olduğunca açık, izlenebilir ve anlaşılır bir biçimde sunmayı hedeflemektedir. Türkiye'de Sinoloji, Çin dili ve edebiyatı ve Çince eğitimi alanlarında oluşan akademik birikim de bu kitabın Türkçe yazılmasını anlamlı kılan başlıca nedenlerden biridir (Ceylan, 2023; Li & Gökenç Gülez, 2023; Sarıtaş, 2011). Kitap boyunca Çince terimler karakterleri ve pinyin yazımlarıyla birlikte verilecek; kavramların yalnızca sözlük anlamları değil, tarihsel ve kültürel bağlamları da açıklanacaktır.

Bu nedenle kitap, Türkiye'deki Çin çalışmaları birikimini metnin dışında bırakmamayı hedeflemektedir. Türkçe literatürde Çin araştırmalarının tarihsel gelişimi, Çince eğitimi, Çin yazısı, Çin kültürü, Çin edebiyatı ve Çin-Türk kültürel temasla-

rı üzerine yapılan çalışmalar; bu kitabın özellikle Türkçe okur için kurduğu bağlamı güçlendirmektedir (Azertürk, 2014; Ceylan, 2023; Fidan, 2011a; Gökenç Gülez, 2022, 2023; Kırilen, 2012; Kalkır, 2021; Pamuk Öztürk, 2023; Sarıtaş, 2011; Yılmaz, 2018).

Modern Çin'i anlamak için yalnızca devletin, ekonominin, teknolojinin veya uluslararası ilişkilerin diline kulak vermek yeterli değildir. Çin'i anlamak için onun seslerine de kulak vermek gerekir: okulun sesi, devletin sesi, televizyonun sesi, pazar yerinin sesi, ailenin sesi, mahallenin sesi, dijital platformların sesi ve kaybolmakla yeniden görünür olmak arasında salınan yerel lehçelerin sesi. Bu kitap, işte bu çok katmanlı sesler dünyasını anlamaya yönelik bir girişimdir.

Modern Çin, tek bir sestten ibaret değildir. Putonghua, ulusun ortak sesini temsil ederken; yerel lehçeler, kültürün hatırlayan, direnen ve gündelik yaşamda varlığını sürdüren seslerini taşır. Bu iki alan arasındaki ilişki, modern Çin kimliğinin nasıl kurulduğunu, nasıl dönüştüğünü ve gelecekte nasıl şekillenebileceğini anlamak açısından merkezi önemdedir.

YAZIM, ÇEVİRİ ve TERİMLERE DAİR NOT

Bu kitapta Çince terimlerin Latin harflerine aktarımında Hanyu Pinyin sistemi esas alınmıştır. Ancak İngilizce ve Türkçe akademik literatürde yerleşik hale gelmiş bazı özel adlarda veya tarihsel kullanımlarda yaygın biçimler korunmuştur. Örneğin Cantonese karşılığı olarak Türkçede yaygın biçimde kullanılan “Kantonca” tercih edilmiştir. Benzer biçimde, bazı kişi adları ve yer adları literatürdeki yerleşik kullanımlara göre aktarılmıştır.

Çince kavramlar ilk kullanıldıkları yerde mümkün olduğunca karakterleri ve pinyin yazımlarıyla birlikte verilmiştir. Örneğin Putonghua 普通话, Guoyu 国语, Guanhua 官话, Baihua 白话 ve Fangyan 方言 gibi kavramlar yalnızca birer dilsel terim olarak değil, aynı zamanda tarihsel, siyasal ve kültürel anlam katmanları taşıyan kavramlar olarak ele alınacaktır.

Kitap boyunca “lehçe” terimi dikkatli biçimde kullanılmaktadır. Çin bağlamında Fangyan 方言 çoğu zaman Türkçeye “lehçe” olarak çevrilir. Fakat bu çeviri her zaman dilbilimsel gerçekliği tam olarak karşılamaz. Çin’deki birçok yerel Sinitik konuşma biçimi arasında karşılıklı anlaşılabilirlik oldukça sınırlıdır. Fonoloji, ton sistemi, söz varlığı, sözdizimi ve gündelik kullanım bakımından ciddi farklılıklar bulunmaktadır. Buna rağmen bu konuşma biçimleri tarihsel olarak “Çince” üst kimliği ve ortak yazı sistemi içinde düşünülmüştür (Mair, 1991; Norman, 1988; Ramsey, 1987).

Bu nedenle kitapta bağlama göre “yerel lehçe”, “bölgesel konuşma biçimi”, “yerel dil”, “Sinitik çeşitlilik” veya “yerel ses” gibi farklı ifadeler kullanılacaktır. Bu tercih, kavramın hem dilbilimsel hem de siyasal-kültürel anlamını daha nüanslı biçimde yansıtmayı amaçlamaktadır.

Putonghua terimi, genel olarak Çin Halk Cumhuriyeti’nin standart konuşma dili olan Standart Mandarin’i ifade etmek için kullanılmaktadır. Mandarin kavramı ise bazı yerlerde

daha geniş bir dil ailesi veya uluslararası kullanım bağlamında değerlendirilecektir. Türkçede “Standart Mandarin” ifadesi, Putonghua’nın karşılığı olarak kullanılacak; ancak kavramın Çin’deki özgül siyasal ve kültürel anlamı nedeniyle Putonghua terimi de korunacaktır.

Kitapta geçen Çince ifadelerin Türkçe çevirileri, aksi belirtilmedikçe yazara aittir. Çevirilerde kelimesi kelimesine karşılık vermekten çok, kavramın tarihsel ve kültürel bağlamını Türkçe okura anlaşılır kılmak amaçlanmıştır.

Atıf ve kaynak gösterme sistemi olarak APA 7 kullanılacaktır. Kitabın sonunda kapsamlı bir kaynakça yer alacak; bölüm içinde kullanılan kuramsal ve tarihsel kaynaklara metin içi atıf sistemiyle gönderme yapılacaktır.

İstatistiksel veriler kullanıldığında ise öncelik Çin Eğitim Bakanlığı, Devlet Konseyi, Ulusal Dil Çalışmaları Komitesi (国家语委) ve ilgili resmî raporlara verilecektir. Bunun nedeni, bu kitabın Çin’in dil politikalarını dışarıdan yalnızca yorumlayan bir çalışma olmaktan ziyade, Çin’de üretilen resmî veri ve kavramsallaştırmaları da eleştirel biçimde okuyarak ilerlemesidir. Bu tür veriler metne alındığında rakamlar tek başına kanıt gibi sunulmayacak; hangi kurumun, hangi amaçla ve hangi dönemde bu verileri ürettiği de dikkate alınacaktır.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	xiii
YAZIM, ÇEVİRİ ve TERİMLERE DAİR NOT	xvii
GİRİŞ	1
Dil, Kimlik ve Modern Çin'in İnşası	1

BİRİNCİ BÖLÜM

Çin'in Dilsel Manzarası:

Çeşitlilik, Birlik ve Fangyan Meselesi	7
Bölümün Amacı	7
1.1. Bir Dil Medeniyeti Olarak Çin	8
1.2. Çok Dilli Bir İmparatorluk Mirası	11
1.3. Fangyan: Lehçe mi, Dil mi, Siyasal Bir Kategori mi?	14
1.4. Çin Dillerinin Çeşitliliği: Mandarin, Wu, Yue, Min, Hakka, Gan, Xiang ve Jin	17
1.4.1. Mandarin: Standart Dilin Kaynağı ve Geniş İç Çeşitlilik	19
1.4.2. Wu: Aşağı Yangtze'nin Yerel Hafızası ve Şanghayca	20
1.4.3. Yue: Kantonca, Medya Kültürü ve Bölgesel Güç	22
1.4.4. Min: Tarihsel Derinlik, Deniz Aşırı Ağlar ve İç Çeşitlilik	24
1.4.5. Hakka: Göç, Topluluk Hafızası ve Dağınık Yerleşim	25
1.4.6. Gan: Jiangxi Merkezli Geçiş Alanı ve Dilsel Sınırlar	27
1.4.7. Xiang: Hunan'ın Sesi ve Tarihsel Katmanlar	28
1.4.8. Jin: Mandarin'den Ayrı mı, Mandarin'in İçinde mi?	29
1.4.9. Dil Grupları Arasında Karşılıklı Anlaşılabilirlik Meselesi	31
1.5. Yazıda Birlik, Konuşmada Çeşitlilik	35
1.5.1. Çin Karakterlerinin Birleştirici Rolü	36
1.5.2. Klasik Yazı Dili, Baihua ve Modern Standart Yazılı Çince	37
1.5.3. "Yazınca Anlaşırlar" İfadesinin Sınırları	38
1.5.4. Yazı Sisteminin İdeolojik İşlevi	39
1.5.5. Nüshu Örneği: Yazının Yerel ve Toplumsal İşlevleri	40
1.5.6. Türkiye'deki Çin Çalışmaları Açısından Yazı-Konuşma Ayrımı	41
1.5.7. Yazıda Birlik ve Konuşmada Çeşitliliğin Sonuçları	42
1.6. Dil, Bölge ve Kültürel Aidiyet	44

1.6.1. Yerel Konuşma ve “Ev” Duygusu	45
1.6.2. Bölge, Şehir ve Dilsel Aidiyet	46
1.6.3. Aksan, Sınır ve Toplumsal Tanınma	47
1.6.4. Yerel Lehçeler, Halk Kültürü ve Somut Olmayan Miras	48
1.6.5. Çok Katmanlı Aidiyet ve Dilsel Geçişlilik	49
1.7. Kitabın Teorik Temelleri	52
1.7.1. Dilsel Sermaye ve Sembolik Güç: Bourdieu Çerçevesi	53
1.7.2. Ulus İnşası, Eğitim ve Standart Yüksek Kültür: Gellner’in Katkısı	54
1.7.3. Hayali Cemaatler, Ortak Yazı ve Ulusal Tahayyül: Anderson Çerçevesi	55
1.7.4. Dil Sürdürümü, Kuşaklararası Aktarım ve Alanlar: Fishman Yaklaşımı	56
1.7.5. Dil İdeolojileri: Doğru, Modern, Yerel ve Otantik Olanın İnşası	57
1.7.6. Diglossia, İşlevsel Dağılım ve Çok Katmanlı Kullanım	58
1.7.7. Kimlik, Yer ve Konuşma Biçimi	59
1.7.8. Çin Çalışmaları ve Türkiye’deki Literatürün Yeri	60
1.7.9. Bu Kitabın Analitik Modeli	61
1.8. Çalışmanın Temel Argümanı ve Yapısı	64

İKİNCİ BÖLÜM

Guanhua’dan Putonghua’ya:

Ulusal Dilin Tarihsel İnşası	69
Bölümün Amacı	69
2.1. İmparatorluk İdaresi ve Guanhua’nın Ortaya Çıkışı	70
2.2. Geç İmparatorluk Çin’inde Dil, Yönetim ve Kültürel Hiyerarşi	77
2.3. Geç Qing Krizi ve Ulusal Dil Arayışı	84
2.4. Guoyu ve Cumhuriyet Dönemi Dil Reformları	90
2.5. Baihua Hareketi ve May Fourth Mirası	97
2.6. Pekin Telaffuzu ve Standart Konuşmanın Siyaseti	103
2.7. Guoyu’dan Putonghua’ya: Çin Halk Cumhuriyeti’nde Dil Politikası	109
2.8. Standart Dil ve Modernlik Tahayyülü	116

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Putonghua ve Modern Devlet:

Dil Politikası, Eğitim ve Ulusal Bütünleşme	123
Bölümün Amacı	123
3.1. Dil Planlaması ve Modern Ulus-Devlet	124
3.2. Çin Halk Cumhuriyeti'nde Putonghua'nın Teşviki	129
3.3. Okulun Dilsel Standartlaşmadaki Rolü	137
3.4. Öğretmenler, Ders Kitapları, Sınavlar ve Konuşma Disiplini	144
3.5. Okuryazarlık, Kitle Eğitimi ve Ulusal Bütünleşme	151
3.6. Dil Yasası ve Kurumsal Otorite	156
3.7. Putonghua: Dahil Etme ve Dışlama Aracı	164
3.8. Ulusal Bütünleşme, Bölgesel Eşitsizlik ve Dilsel Vatandaşlık	170
3.9. Etnik Bölgeler, Çokdilli Eğitim ve Ortak Dilin Sınırları	177
3.10. Dijital Devlet, Yapay Zekâ ve Standart Dilin Yeni Kurumsal Alanları	184
3.11. Bölüm Değerlendirmesi: Devletin Dilsel Altyapısı Olarak Putonghua	192

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Dilsel Sermaye Olarak Putonghua:

Sınıf, Hareketlilik ve Kentsel Vatandaşlık	197
Bölümün Amacı	197
4.1. Dilsel Sermaye Kavramı: Putonghua'yı Bir Toplumsal Kaynak Olarak Düşünmek	198
4.2. Eğitim Başarısı, Sınav Kültürü ve Standart Ses	203
4.3. İç Göç, Hukou ve Kentsel Hareketlilikte Putonghua	206
4.4. İşgücü Piyasası, Profesyonellik ve Hizmet Ekonomisi	209
4.5. Aksan, Sınıfsal İmge ve Dilsel Ayrımcılık	212
4.6. Aile Stratejileri, Çocuk Yetiştirme ve Dilsel Yatırım	215
4.7. Dijital Platformlar, Görünürlük ve Yeni Dilsel Sermaye	218
4.8. Bölüm Değerlendirmesi: Standart Dilin Fırsat ve Bedel Ekonomisi	222

BEŞİNCİ BÖLÜM

Yerel Lehçeler ve Bölgesel Kimlik:

Hafıza, Aile ve Aidiyet	227
Bölümün Amacı	227
5.1. Yerel Lehçeyi Kimlik Dili Olarak Düşünmek	228
5.2. Ev, Aile ve Kuşaklar Arası Aktarım	231
5.3. Hemşehrilik, Bölgesel Aidiyet ve Yerel Kamusalılık	234
5.4. Mizah, Duygu ve Yakınlık: Yerel Lehçenin Duygusal Ekonomisi	237
5.5. Göç, Evlilik ve Kentte Dilsel Pazarlık	240
5.6. Medya, Popüler Kültür ve Yerel Seslerin Görünürlüğü	243
5.7. Koruma, Arşivleme ve Miraslaştırma: Dil Kaynağı Olarak Fangyan	246
5.8. Yerel Lehçeler ile Putonghua Arasında Tamamlayıcılık ve Gerilim	250
5.9. Bölüm Değerlendirmesi: Hafızanın Sesi, Modernliğin Gölgesi	252

ALTINCI BÖLÜM

Kantonca, Şanghayca, Hokkien ve Ötesi:

Yerel Seslere Dair Vaka İncelemeleri	257
Bölümün Amacı	257
6.1. Vaka Analizi Yaklaşımı: Yerel Sesleri Dilsel Ekoloji Olarak Okumak	258
6.2. Kantonca: Güney Çin'in Kamusal Sesi, Medya Hafızası ve Yerel Prestij	262
6.3. Şanghayca: Metropol Hafızası, Göç ve Prestij Kaybının Sosyolojisi	267
6.4. Minnan/Hokkien: Deniz Aşırı Ağlar, Kültürel Dolaşım ve Sınır Aşan Aidiyet	271
6.5. Hakka: Göçmen Hafızası, Dağınık Coğrafya ve Topluluk Aidiyeti	276
6.6. Wu, Gan, Xiang, Jin ve Daha Küçük Sesler: Görünmeyen Çeşitlilik	280
6.7. Yerel Seslerin Medya, Turizm ve Kültürel Endüstri İçinde Yeniden Değerlenmesi	284
6.8. Vaka Karşılaştırması: Yaşama Alanı, Prestij ve Aktarım	288

6.9. Bölüm Değerlendirmesi: Yerel Seslerin Modern Çin’de Üç Kaderi	293
---	-----

YEDİNCİ BÖLÜM

Medya, Popüler Kültür ve Kamusal Konuşmanın

Standartlaşması	299
Bölümün Amacı	299
7.1. Medyayı Dilsel Standartlaşma Alanı Olarak Okumak	300
7.2. Radyo ve Televizyon: Standart Sesin Ulusal Yayılımı	302
7.3. Haber Dili, Spikerlik ve Kamusal Otoritenin Sesi	305
7.4. Dizi, Sinema ve Eğlence Programlarında Standart Dil	307
7.5. Yerel Lehçelerin Ekrandaki Kontrollü Görünürlüğü	310
7.6. Popüler Müzik, Komedi ve Aksanın Estetik Değeri	312
7.7. Kısa Video, Canlı Yayın ve Platform Putonghua’sı	314
7.8. Altyazı, Dublaj ve Yazılılaştırılmış Konuşma	317
7.9. Medya Tüketimi, Gençlik Kültürü ve Yeni Konuşma Normları	319
7.10. Bölüm Değerlendirmesi: Kamusal Sesin Standartlaşması ve Yerel Seslerin Medyatik Yeniden Doğuşu	321

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Dijital Çin ve Yerel Seslerin Geri Dönüşü	325
Bölümün Amacı	325
8.1. Dijital Çin’i Dilsel Ekoloji Olarak Okumak	326
8.2. Kısa Video ve Canlı Yayın: Yerel Sesin Gündelik Performansı	329
8.3. Sosyal Medya Toplulukları, Hemşehrilik ve Çevrim İçi Aidiyet	332
8.4. Dijital Arşivler, Dil Kaynakları ve Korumanın Yeni Biçimleri	335
8.5. Otomatik Altyazı, Ses Tanıma ve Algoritmik Standartlaşma	338
8.6. Yapay Zekâ, Veri Setleri ve Lehçelerin Hesaplanabilirliği	341
8.7. E-Ticaret, Turizm ve Yerel Sesin Ekonomik Değeri	343
8.8. Gençlik Kültürü, Meme Dili ve Lehçe Estetiğinin Yeniden Üretimi	346
8.9. Dijital Geri Dönüşün Sınırları: Vitrin, Arşiv ve Yaşayan Dil Ayrımı	348
8.10. Bölüm Değerlendirmesi: Dijital Çin’de Yerel Seslerin Yeni Kaderi	351

DOKUZUNCU BÖLÜM

Dil Politikası, Kültürel Çeşitlilik ve Çin Kimliğinin Geleceği	355
Bölümün Amacı	355
9.1. Dil Politikasının Gelecek Sorusu: Standartlaşmadan Dilsel Ekolojiye	356
9.2. Çin Kimliğini Dil Üzerinden Yeniden Düşünmek	358
9.3. Ortak Dilin Sınırları: Birlik, Erişim ve Kamusal Eşitlik	360
9.4. Kültürel Çeşitliliğin Yönetimi: Görünürlük, Miras ve Günlük Kullanım	362
9.5. Yerel Lehçelerin Geleceği: Ev, Piyasa, Platform ve Arşiv Arasında	365
9.6. Etnik Diller, Çokdilli Eğitim ve Kimlik Müzakeresi	367
9.7. Dijitalleşme, Yapay Zekâ ve Algoritmik Dil Rejimi	369
9.8. Çin Dışı Çinlilik, Diaspora ve Sınır Aşan Dilsel Aidiyet	371
9.9. Gelecek Senaryoları: Tek Seslilik, Bölümlemiş Çoğulluk ve Katmanlı Çok Seslilik	374
9.10. Bölüm Değerlendirmesi: Çin Kimliğinin Geleceğinde Dilsel Denge Arayışı	376

SONUÇ

Tek Ulus, Çok Ses:

Modern Çin'de Dil ve Aidiyeti Yeniden Düşünmek	379
Sonuç Bölümünün Amacı	379
S.1. Kitabın Ana Tezi: Standartlaşma, Çok Seslilik ve Modern Kamusalılık	380
S.2. Putonghua'nın Tarihsel Başarısı ve Toplumsal Bedeli	382
S.3. Yerel Lehçeler: Hafıza, Yakınlık ve Kültürel Süreklilik	383
S.4. Devlet, Okul, Medya ve Dijital Platformlar Arasında Dil Rejimi	385
S.5. Dilsel Sermaye, Eşitsizlik ve Kentsel Vatandaşlık	386
S.6. Gelecek İçin Üç Denge Alanı	388
S.7. Türkiye'de Çin Çalışmaları Açısından Kitabın Katkısı	389
Son Söz: Çin'i Seslerinden Okumak	390

TEMEL KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ	393
--------------------------------	-----

ÇİN DİL REFORMLARI KRONOLOJİSİ	401
---------------------------------------	-----

KAYNAKÇA	407
-----------------	-----

DİZİN	417
--------------	-----